

การเมืองสิ่งแวดล้อมและพัฒนาการในระบอบประชาธิปไตยในไต้หวัน

ประมวลเรื่องโดย

สุนทร คุณชัยมั่ง

บริษัท อิมเมจ พลัส คอมมิวนิเคชั่น จำกัด

เอกสารอ้างอิง

1. *Democratization and Environmental Politics in Taiwan*, Shi-Yan Tang, Ching-Ping Tang, *Asian Survey*, Volume 37, Issue 3 (Mar., 1997), 281-294
2. *The Politics of Anti-Nuclear Protest in Taiwan : A Case of Party-Dependent Movement (1980-2000)*, Ming-Sho Ho, Nan-Hua University, Chiayi, Taiwan, *Modern Asian Studies* 37,3(2003), pp.683-708 @ 2003 Cambridge University Press
3. Wikipedia

ข้อมูลเบื้องต้น

- ไต้หวัน เป็น “รัฐ” ที่ยังไม่มี การรับรองโดยสหประชาชาติ /ยังมีประเด็นการนับรวม – การแยกเป็นประเทศอิสระจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่การสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน (People’s Republic of China) โดยเหมา เจ๋อตง และพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไต้หวันเมื่อ ตุลาคม 1949 โดยที่ประธานาธิบดีเจียง ไค เช็ก ผู้นำจีนแห่งพรรคก๊กมิน ต๋ง (KMT) ต้องลี้ภัยกำลังพลไปตั้งหลักอยู่บนเกาะฟอร์โมซา ซึ่งเป็นที่ตั้งของไต้หวันในปัจจุบัน
- มีการเสนอให้ใช้เป็นชื่อประเทศใหม่ โดยพรรค DPP – Democratic Progressive Party แทนคำว่า สาธารณรัฐจีน (Republic of China) โดยใช้คำเรียกว่า Taiwan เป็นชื่อประเทศไปด้วยเลย
- ไต้หวัน เป็นเกาะในทะเลจีน – ฟิลิปปินส์ ขนาด 36,000 ตารางกิโลเมตร โดยมีลักษณะพื้นที่โดยส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงถึง 69 % มีประชากรทั้งสิ้น 23 ล้านคน มีความหนาแน่นต่อพื้นที่ 668 ต่อคน / ตารางกิโลเมตร โดยประมาณ
- การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง – การพัฒนาประชาธิปไตย /การปฏิรูปทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไต้หวันที่มีกระทำต่ออำนาจนิยมแบบเบ็ดเสร็จของพรรค KMT ของขบวนการภาคพลเมืองนั้นมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับประเด็นความขัดแย้งระหว่างสิ่งแวดล้อม /ชุมชนผู้อยู่อาศัยกับการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอย่างชัดเจน การจัดตั้งพรรคการเมือง การเลือกตั้งผู้ว่าราชการและหน่วยปกครองในระดับท้องถิ่น ต่างเกิดขึ้นควบคู่กับประเด็นข้อขัดแย้งระหว่างความเดือดร้อนลำเค็ญจากการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ และต่างก็เกิดขึ้นในห้วงระยะเวลาของการยกเลิกกฏอัยการศึก เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยไปสู่การเลือกตั้ง เท่ากับว่า พัฒนาการทางการเมืองกับพัฒนาการของการก่อการประชาสังคม เกิดขึ้นพร้อมๆกันในสังคมไต้หวัน
- พัฒนาการของประชาธิปไตยในไต้หวัน เกิดขึ้นในช่วงที่นักวิชาการเรียกว่า third wave of democracy (ยุคแรกของประชาธิปไตย-ก่อนสงครามโลก /ยุคที่สอง –หลังสงครามโลก แต่ละช่วงจะมีบุคลิกที่แตกต่างกัน)
- ในช่วงที่มีการจัดการปกครองประเทศโดย KMT มีข้อสรุป 3 ประการดังนี้

- (1) KMT จัดแบ่งการปกครองภายในไปยังส่วนต่างๆของพรรค (factional) ตามความสัมพันธ์ใกล้ชิดและอุดมการณ์ที่ขึ้นต่อพรรค
- (2) คนในระดับผู้ว่าราชการ ผู้พิพากษา/เจ้าหน้าที่ปกครอง ที่นั่งของสภาท้องถิ่น เริ่มมีคนที่เป็นฝ่ายค้านมากขึ้นและรัฐบาลรับรู้ได้ในการจัดการปกครองที่ยากลำบากมากขึ้น
- (3) การเพิ่มขึ้นของฝ่ายต่อต้านรัฐบาล เกิดขึ้นจากการที่รัฐบาลละเลยต่อการจัดการด้านสิทธิแรงงานและสิทธิของผู้บริโภคที่จะปกป้องผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม

เมื่อบรรยากาศทางการเมืองเปิดกว้าง การทะลักไหลของกระแสความนิยมต่อเสรี-ประชาธิปไตย ความหลากหลายในการจัดตั้งองค์กรของประชาสังคม และการเคลื่อนไหวต่างๆจึงเกิดขึ้นอย่างคึกคัก ไม่ว่าจะเป็นกรณีของผลกระทบจากโรงงาน การคัดค้านโครงการโรงงานของรัฐและเอกชน หรือการต่อต้านโรงไฟฟ้านิวเคลียร์

ส่วนที่ 1

พัฒนาการของขบวนการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมในไต้หวัน

- ในระยะ 20 ปีหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เศรษฐกิจของไต้หวันเติบโตอย่างรวดเร็ว ด้านหนึ่งไต้หวันดีใจกับอัตราการเติบโตดังกล่าว ในขณะที่อีกด้านหนึ่งก็มีผลกระทบในทางลบโดยเฉพาะเรื่องของสิ่งแวดล้อม ในช่วงทศวรรษที่ 1980s เกิดกรณีความไม่พอใจของชุมชนที่มีต่อการจัดการของโรงงานปิโตรเคมีและการจัดการขยะ (garbage dumps) ภายใต้การปกครองของก๊กอัยการศึก
- ไต้หวันเป็น 1 ใน 4 ของ “สี่เสือเอเชีย” ที่เป็นประเทศพัฒนาใหม่และเติบโตอย่างรวดเร็วในระหว่างปี 1980-2000 และเป็นสองประเทศร่วมกับประเทศเกาหลีใต้ ที่ดำเนินแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วยอุตสาหกรรมหนัก – อุตสาหกรรมพื้นฐาน ในขณะที่ฮ่องกงและสิงคโปร์เลือกที่จะดำเนินนโยบายด้วย “เศรษฐกิจแบบอื่น” ดังนั้น สองประเทศนี้ จะมีกรณีตัวอย่างที่เป็นความขัดแย้งในระหว่าง “สิ่งแวดล้อม – อุตสาหกรรม” หรือสภาวะที่เรียกกันว่าเป็น growth/Environment dilemma รวมทั้งมีความเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ทางการเมือง การจัดการปกครองและเรื่องอื่นๆทางสังคม และในบทความนี้ได้แสดงถึงสถานการณ์ความขัดแย้ง ในระหว่างปี 1980-1987 จะมีกรณีความขัดแย้งเฉลี่ย 13.75 เรื่องต่อปี ในปี 1988 1990 เพิ่มขึ้นเป็น 31.33 เรื่องต่อปี และในปี 1991 เพิ่มมากขึ้นถึง 258 เรื่อง
- ขบวนการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมในไต้หวัน มาถึงจุดเปลี่ยนในปี 1986 ที่มีกรณี anti –DuPont ซึ่งนำโดยผู้นำชุมชนท้องถิ่นและผู้แทนชาวบ้านที่ได้รับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นจำนวนมาก โดยกรณีเกิดขึ้นในชุมชน Lukang ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายของตั้งโรงงานปิโตรเคมีแห่งนี้ โดยที่การต่อต้านในครั้งนี้มีการชุมนุมขึ้นทั้งในพื้นที่และในไทเปเพื่อท้าทายต่ออำนาจของรัฐบาล KMT ในขณะนั้น

- กรณี DuPont

โครงการนี้ DuPont ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลกลางแล้ว และในระหว่างปี 1986-1987 ที่ รัฐบาลยกเลิกกฎอัยการศึก มีการจัดชุมนุมขึ้นอีกโดยที่ DuPont ได้ยุติโครงการไป จึงเท่ากับว่าการเคลื่อนไหวของขบวนการสิ่งแวดล้อมในไต้หวัน ได้ยกระดับจากการร้องเรียนให้มีการจัดการผลกระทบที่มีต่อชุมชน ไปสู่การป้องกันไม่ให้เกิดโครงการที่จะมีผลเสียต่อชุมชนอีกด้วย การร้องเรียนประเด็นสิ่งแวดล้อมในไต้หวัน เริ่มลดลงหลังจากปี 1991

ผลโดยอ้อมที่เกิดขึ้นต่อการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการยกเลิกกฎอัยการศึก คือ

- (1) เป็นการเพิ่มจำนวนสมาชิกของพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (Democratic Progressive Party) ทั้งในระดับผู้ว่าราชการ สมาชิกสภาผู้แทนในระดับท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนของพรรค KMT โดยชัดเจน เป็นเหตุให้ขบวนการเคลื่อนไหวมุ่งสู่โครงการที่เป็นของรัฐและธุรกิจที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ KMT
- (2) เกิดผู้ประกอบการทางการเมือง (political entrepreneurs) ที่เชื่อมโยงผลประโยชน์ในการเลือกตั้งใหม่ระดับท้องถิ่น /จังหวัดกับส่วนกลางเข้าด้วยกัน โดยที่ผู้ประกอบการเหล่านี้ จะไม่ได้ผลประโยชน์ร่วมจากความเดือดร้อนรบกวนจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากโรงงาน

กรณี DuPont นี้ในระหว่างการเคลื่อนไหว รัฐบาลได้เสนอขอแม่ให้มีการพิจารณาจากการพิจารณา EIA โดยการพิจารณาของสำนักงานจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (สผ. ไต้หวัน) แต่ฝ่ายต่อต้านไม่ยอมรับ หลังจากการเคลื่อนไหวในครั้งนี้ รัฐบาลได้มีการปรับปรุงกระบวนการพิจารณา และยกระดับหน่วยงานขึ้นเป็น Environmental Protection Administration (EPA) โดยมีการเพิ่มอัตราค่าจ้าง งบประมาณ และกระบวนการพิจารณา ฯลฯ – การดำเนินงานในส่วนนี้ก็เพื่อแก้ไขในเรื่อง *mistrust the government's impartiality*

ก่อนหน้าที่จะมีการชุมนุมที่เมือง Lukang นั้น มีเหตุการณ์ที่เกิดการรั่วไหลของสารเคมีโรงงานของ Sunko ซึ่งเป็นโรงงานยาฆ่าแมลง ที่เมือง Taichung's Tali ซึ่งทำให้ผู้คนตระหนักว่าจะเป็นกรณีเหมือนกับ Bhopal disaster ที่อินเดีย ซึ่งทำให้ชุมชนที่อยู่อาศัยโดยรอบเสียชีวิตและได้รับผลกระทบจำนวนมาก รวมทั้งก่อนหน้านี้ในปี 1983 เคยเกิดกรณีการรั่วไหลของสารเคมีของบริษัท Lee Chang Yung Chemical Industry Corporation ไปปะปนระบบน้ำประปาของเมือง Hsinchu – Nanya Water Treatment Plant จนต้องปิดระบบน้ำและมีผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยของประชาชนในเมือง 40,000 คน และมีการเข้ามายื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลของนักวิชาการจำนวน 355 คนจากมหาวิทยาลัย National Tsing Hua University และ National Chiao Tung University และบริษัทนี้ต้องปิดกิจการลงในปี 1987

- บทความของ Shi-Yan Tang, Ching-Ping Tang ได้นำเสนอประเด็นที่น่าสนใจว่า การเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลกระทบจากโรงงาน ที่มีผู้นำชุมชนเป็นผู้เริ่มต้น นั้น ต้องการการชดเชยความเสียหายทางการเงินจากโรงงาน จึงเสนอให้มีการจัดการต่อกรณีนี้โดยให้ความสำคัญต่อ local factions โดยผ่านเครือข่ายทางสังคมดั้งเดิมที่จะจัดตั้งองค์กรเพื่อรับผิดชอบในเรื่องต่างๆเป็นกรณีๆ

ไป โดยที่การจัดการต่อ faction นี้ จะไม่เป็นเรื่องตามฐานอุดมคติของการเคลื่อนไหวต่อต้าน ปัจจัย การช่วยเหลือทางการเงินและ local factions จะเป็นตัวกระตุ้นต่อการแก้ไขปัญหาของการต่อต้าน โดยที่มีกรณีตัวอย่างสำหรับเรื่องนี้ในการต่อต้านโครงการโรงงาน naphtha โรงงานที่ 5 ที่

Kaohsiung

- กรณี Kaohsiung

กรณีของ Kaohsiung เป็นปิโตรเคมี คอมเพล็กซ์ เป็นโครงการของรัฐบาล ที่จัดการโดย Chinese Petrochemical Company มีการรวมตัวของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้น จัดตั้งเป็นองค์กรดูแลตัวเอง (self – salvation association) และต่อต้านการก่อสร้างโครงการ ผู้นำชุมชนและกลุ่มสนับสนุนซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการ นักศึกษา สมาชิก DPP องค์กรสิ่งแวดล้อม และประชาสังคม ที่เรียกร้องรัฐบาล และ สส.

โรงงานมีการจัดประชาสัมพันธ์ข้อมูล ติดต่อผู้รับเหมาจากท้องถิ่น เพิ่มคนงานจากชุมชน เริ่มที่จะสร้าง โครงการที่ตกแต่งสภาพต่างๆให้ชุมชน และบริจาคเงินให้กับวัดและองค์กรต่างๆของชุมชน ผลที่เกิดขึ้น จากการดำเนินกิจกรรมนี้ (self-help association) ทำให้ชุมชนแตกออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่คง แนวความคิดเดิมที่จะต่อต้านโครงการ กับอีกส่วนหนึ่งยินดีที่จะประนีประนอมกับข้อเสนอจากรัฐบาล

ลำดับต่อมารัฐบาลยินดีที่จะจัดตั้งมูลนิธิเพื่อรับผิดชอบต่อความเสียหายที่จะเกิดขึ้นโดยเงิน 55 ล้าน เหรียญสหรัฐ จึงทำให้การต่อต้านสิ้นสุดลงและสามารถที่จะสร้างโครงการนี้ได้ในปี 1990 โดยที่กลุ่มผู้นำ ในชุมชนต่างๆที่จะหันมาให้ความสนใจต่อการควบคุม – กำกับการจัดการของมูลนิธิแทน

การบริหารสถานการณ์ของรัฐบาล KMT / การปะทะกับพลังของชุมชน

- ในช่วงต้นนั้นการต่อต้านของขบวนการสิ่งแวดล้อมไม่ได้ท้าทายต่ออำนาจของรัฐบาลกลาง แต่ กระทำต่อบริษัทธุรกิจและรัฐบาลท้องถิ่น กรณีของ DuPont ในปี 1986 เป็นครั้งแรกที่กระทำต่อ รัฐบาลกลาง และอาณาจักรของ KMT เพราะเป็นพรรคที่สนับสนุนด้วยกลุ่มธุรกิจ ในทางกลับกันต่อ คำแนะนำของรัฐบาลกลางต่อผู้บริหารของ DuPont ก็คือ ให้ ignore รัฐบาลท้องถิ่นและให้ข้ามไป สร้างสัมพันธ์โดยตรงกับชุมชน
- นอกจากนี้ที่จะพยายามแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิ่งแวดล้อม หลังจากกรณีของ DuPont แล้ว รัฐบาล ยังหาทางเลือกอื่น ๆที่จะสนับสนุน เช่น การเข้มงวดต่อการบังคับใช้กฎหมายแล้วยังมีการลดภาษี การลงทุนในโครงการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ยกกระตือรือร้นการจัดการอุตสาหกรรมให้มีผลภาว่น้อย จัดการภาวะอุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน พัฒนางานกำกับติดตามผล พร้อมกันนั้นรัฐบาลและ รัฐวิสาหกิจ ก็มีนโยบายการลงทุนในทรัพยากรที่จะกำกับผลภาวะและมีแผนที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ เหมาะสมกับชุมชนโดยรอบ แต่ปัญหาของอุตสาหกรรมมีมานานแล้ว ข้อเสนอต่างๆเหล่านี้ไม่ได้รับการ ขานรับ แต่กลับเป็นเงื่อนไขที่ขบวนการเคลื่อนไหวได้กระทำต่อ KMT

- ความโน้มเอียงจากการรายงานของสื่อ ที่ว่า การต่อต้านกระทำไปเพื่อต้องการเงินชดเชยจากอุตสาหกรรม /รัฐบาล และประชาชนโดยทั่วไปดูจะมีความเข้าใจไปเช่นนั้นด้วย โดยเน้นว่าเป็นการจัดการเคลื่อนไหวขึ้นเพื่อตนเอง (self-serving) และทำให้เรื่องดูเหมือนมีเบื้องหน้าเบื้องหลัง (ulterior)

- กรณีโรงงาน naphtha โรงที่ 5

รัฐบาลได้เดินตามแนวทางข้างต้น โดยยึดหลักการของ EIA และกล่าวหาขบวนการเคลื่อนไหวว่า ไม่มีเหตุผลและไม่นิยมการพัฒนา คำพูดเหล่านี้จะมีการพูดซ้ำๆในการรายงานและการแสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ฉบับหลักๆ

มีการจัดตั้งกองทุนสำหรับการมวลชน และมีเอกสารหลักฐานแสดงถึงการใช้จ่ายเงิน เหล่านี้ว่ามาจาก Chinese Petrochemical Company

- กรณี Formosa Plastic Group ที่ I-lan

ในขณะที่โรงงานปิโตรเคมีหน่วยที่ 5 ของ Chinese Petrochemical Company ซึ่งเป็นกิจการของรัฐบาลสามารถเดินหน้าก่อสร้างขึ้นได้ แต่ในทางตรงกันข้ามโรงงานประเภทเดียวกันแต่เป็นกิจการของเอกชน – Formosa Plastic Group ซึ่งดำเนินกลยุทธ์ธุรกิจแบบ conglomerate เริ่มทำความเข้าใจกับผู้บริหารท้องถิ่นและประชาสัมพันธ์กับชุมชนในช่วงต้นปี 1986 โครงการก็ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลกลาง เป็นโครงการต่อเนื่องทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เป็นโครงการที่มีการวิเคราะห์กันว่าเป็นทุนของ KMT (เป็นกลุ่มทุนระดับกลางที่รวมตัวกัน) แต่ในที่สุดแม้ว่าจะจะเป็นโครงการเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเต็มที่ ก็ไม่สามารถที่ฝ่าด่านการต่อต้านของชุมชนไปได้ จนต้องถอนโครงการไปในที่สุด

ปัจจัย 2 ประการที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจ คือ

(1) ด้านการเมือง

ที่ต้องมีการสนับสนุนของแข่งขันในระดับท้องถิ่นในระหว่างที่ KMT และรัฐบาลใช้กลยุทธ์ในการสร้างผู้ประกอบการชั้นต้น – กลาง – ปลายน้ำเข้ามาเป็นองค์ประกอบทางธุรกิจและมีมิติสัมพันธ์กับการเลือกตั้งตำแหน่งบริหารเป็นเจ้าหน้าที่ปกครองในท้องถิ่นไปด้วย ก็เท่ากับว่า KMT ,โอกาสเป็นต่อทั้งในแง่ของฐานกำลังที่สามารถสร้างล้อตามลักษณะของการประกอบการธุรกิจและขยายผลในเรื่องแนวความคิดแบบ pro-growth ในด้านการเมืองของ DPP จำเป็นต้องไปสร้างขึ้นจากฐานของประชาชนผู้อยู่อาศัย

(2) ด้านสังคมเศรษฐกิจ

สถานการณ์ทางสังคมเศรษฐกิจที่ I-lan กลับเป็นจุดแข็งสำหรับฝ่ายต่อต้าน เพราะเป็นสังคมที่อยู่ใกล้กับกรุงไทเป และเป็นที่อยู่อาศัยของคนรุ่นใหม่ที่ทำงานในเมืองไทเป เพราะฉะนั้น งานที่สร้างขึ้นใหม่จึงไม่ใช่ความต้องการของชุมชน ในกลุ่มคนสูงอายุก็ติดขัดกับอาชีพการประมงหรือการเกษตรที่จะมีความรู้สึกว่าคุณอุตสาหกรรมที่จะเข้ามาจะมีผลต่อคุณภาพอากาศและน้ำ เจื่อนไขเหล่านี้ เป็นประเด็นสำคัญของการรวมตัวและสร้างพลังผลักดันจนต้องยกเลิกโครงการไป

ทั้งๆที่ปัจจัยในด้านเศรษฐกิจอื่นๆ เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น เป็นพื้นที่ที่แรงงานในวัยทำงานที่เป็นคนในท้องถิ่นย้ายเข้าไปในเมือง การเกษตรได้ผลน้อย – มีประสิทธิภาพการผลิตที่ต่ำที่สุดของไต้หวัน นอกจากนี้ local factions เป็นเครือข่ายของ KMT – มีคนที่อยู่อิทธิพลของ DPP จำนวนเล็กน้อย แต่ประชาชนที่เป็นชาวประมงและนาเกลือได้รับผลกระทบจากมลภาวะของการประกอบกิจการอุตสาหกรรม มาอย่างต่อเนื่อง

- ขบวนการเคลื่อนไหวในด้านสิ่งแวดล้อมในไต้หวัน ได้พัฒนาตนเองไปเป็น (1) การเคลื่อนไหวในระดับชาติ มีการจัดตั้งเป็นองค์กร และเข้าไปผูกพันต่อการเคลื่อนไหวยกเลิกกฎอัยการศึกในปี 1987 และเติบโตใหญ่ในระดับองค์กรในช่วงต้นของ 1980s โดยขยายประเด็นไปยังเรื่องสัตว์ป่า ป่าไม้ และการสำรองทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการต่อต้านนิวเคลียร์ในท้ายทศวรรษ 1980s - ต้น 1990s ซึ่งประเด็นที่ขยายตัวออกไปเช่นนี้ ยากที่จะนำไปสู่การจัดการของ KMT ได้ (2) ประเด็นของสิ่งแวดล้อม ได้เข้ามาเป็นหนึ่งในประเด็นหลักของการพัฒนาประชาธิปไตยในไต้หวัน เป็นเรื่องใน policy-making process เป็นส่วนหนึ่งของการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัดและระดับชาติ เป็นประเด็นสำคัญในการเลือกตั้ง สส. และเป็นงานหนึ่งของ สส. (lobby)
- กรณีปัญหาการต่อต้านของขบวนการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมในไต้หวัน ตอกย้ำในประเด็นตามแนวความคิด NIMBY : not-in-my-backyard การที่อยู่ในยุคของการปกครองของ KMT ซึ่งให้เห็นว่าการสร้างประชาธิปไตยขึ้นในสังคมที่เริ่มต้นนั้นเป็นเรื่องที่น่าชื่นชมในระดับหนึ่ง แต่เมื่อสังคมได้พัฒนาออกไป เศรษฐกิจพัฒนาออกไปมากขึ้น มีประเด็นปัญหาต่างๆที่ซับซ้อนมากขึ้น ก็ยากเกินกว่าที่จะประสานให้เกิด win-win solution ขึ้นได้ แต่ขบวนการเคลื่อนไหวก็ยังดำเนินไปตามครรลองของประชาธิปไตย สามารถที่จะล้มระบบอำนาจนิยมที่ละเอียดต่อการจัดการท้องถิ่นและการจัดการสิ่งแวดล้อมให้สะอาดลงไปได้
- ในแง่ของขบวนการเคลื่อนไหวที่ปะทะกับกลุ่มธุรกิจนั้น มีข้อสังเกตว่า มีการดำเนินกลยุทธ์แบบ client-based political machinery – สร้างเงื่อนไขความได้เปรียบขึ้นจากฐานมวลชน /จากฐานของลูกค้า (เป็น model ของการแข่งขันทางการตลาด ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตรงกันข้ามกับ product-based ที่เน้นต่อการสร้างผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตคิดว่าดีที่สุด แต่เป็นวิธีคิดที่มีจุดอ่อนเพราะ ดีของผู้ผลิตอาจจะไม่ดีใช้ดีตามความคิด ความรับรู้ และความเข้าใจของผู้บริโภค)

ส่วนที่ 2

การต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์

ภูมิหลัง

- ขบวนการต่อต้านนิวเคลียร์ที่ไต้หวัน ก่อตัวขึ้นเป็น Taiwanese anti-nuclear protests โดยเริ่มขึ้นในช่วงปลายของ 1970s โดยกลุ่มนักวิชาการมหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งที่ตั้งข้อสงสัย – ตั้งคำถามต่อ

โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ให้กับประชาชนที่อาศัยในบริเวณที่ตั้งและคนชนชั้นกลางในเมือง ใน 3 เรื่องด้วยกันคือ การพิจารณาผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ การจัดการความปลอดภัยและการกำจัดกาก ซึ่ง เป็นผลต่อเนื่องมาจากการเกิดเหตุการณ์ของโรงไฟฟ้าทรีไมล์ไอส์แลนด์ รัฐเพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกา ในปี 1979 (1 เมษายน 1979 – ในสมัยประธานาธิบดี Jimmy Carter) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีบทความของ ศาสตราจารย์ด้านชีววิทยาของมหาวิทยาลัยตงไห่ (Tunghai University) ชื่อว่า Edgar Lin (ได้รับการขนานนามว่าเป็นบิดาของการต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ในไต้หวัน เขาถูกห้ามตีพิมพ์บทความ แต่เขาก็พยายามที่ไปตีพิมพ์โดยนิตยสารต่างประเทศ) หลังจากนั้นไม่นานก็มีการตอบโต้จากวิศวกรนิวเคลียร์ของโรงไฟฟ้า Tai-Power company และนำไปสู่การถกเถียง - ข้อโต้แย้งระหว่างนักวิชาการและผู้ชำนาญการ และเท่าที่สำรวจพบว่าในสถานการณ์ระหว่างนั้นมีบทความ 197 เรื่องที่ต่อต้านโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในระหว่างปี 1979 -1986 มีข้อสรุปว่าในช่วงเริ่มต้นของการต่อต้านนิวเคลียร์ในไต้หวันนี้ ประเด็นที่พุดกันเป็น issue เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ /ข้อสงสัยในทางวิชาการ ทั้งหมดเป็นการเขียนอธิบายในเชิงวิชาการ เป็นเรื่องมืออาชีพ-ผู้ชำนาญการและใช้ภาษาเป็นการเฉพาะ เป็นการถกเถียงที่เข้าใจกันวงแคบๆ ไม่เข้าถึงคนโดยทั่วไปที่มีความรู้พื้นๆ

- ประเด็นที่น่าสนใจคือ กรณีของนิตยสาร tangwai ซึ่งเป็นเวทีของฝ่ายค้านรัฐบาลก่อน และมีอิทธิพลต่อการสื่อสารมากเพราะเรื่องที่มีการตีพิมพ์ของ tangwai จะนำไปสู่การพุดกันปากต่อปากออกไป แม้บางครั้งรัฐบาลจะเข้ามาเซ็นเซอร์บ้างก็ตาม เท่ากับว่า tangwai ได้เข้ามาทำหน้าที่แทนบางส่วนของนักวิชาการทำไม่ได้ และยังตั้งประเด็นในเรื่องความเชื่อมโยงที่จะนำไปสู่การผลิตอาวุธนิวเคลียร์ นอกจากนี้ยังพบว่า สื่อและสาธารณะชนให้ความสนใจกับเรื่องนิวเคลียร์ ไปพร้อมกับเรื่องการพังทลายของดิน มลภาวะอุตสาหกรรม และการกำจัดของเสีย
- ก่อนที่จะมีการจัดตั้งพรรค DPP ในปี 1986 จะเห็นได้ว่า นักวิชาการและ tangwai คือ ส่วนที่ทำหน้าที่ต่อต้านนิวเคลียร์ในไต้หวัน และมีอิทธิพลต่อนักการเมืองหนุ่มๆของ KMT ทำให้ในต้นปี 1985 สส.ของ KMT บางส่วน รับที่จะเอาข้อสงสัยที่มีต่อเรื่องพลังงาน ไปดำเนินการจะสร้าง /ไม่สร้างโรงที่ 4 ในขณะที่เดียวกันก็มีเหตุเกิดขึ้นเล็กน้อยในโรงไฟฟ้าของ Tai-power และยังมีประเด็นการขาดแคลนเงินลงทุนในการก่อสร้างโรงที่ 3 เพิ่มเข้ามาอีก
- การทำงานของฝ่ายรัฐบาล KMT ในระยะนี้ ก็พยายามที่จะชี้แจงทำความเข้าใจโดย Video การทบทวนการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน การสนับสนุนการทำรายงานข่าวของสื่อมวลชนในชุมชน Kongliao แต่ประเด็นที่ไม่ได้รับการแก้ไขควบคู่กันคือ การจัดการอำนาจระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่น ความรับผิดชอบของเทคโนโลยี การคอร์รัปชั่นในห้วคณะของ KMT และการไม่ทำความเข้าใจ -สร้างความรู้ในเรื่องการกฎหมายประชาชาติ

- กรณีการจัด debate

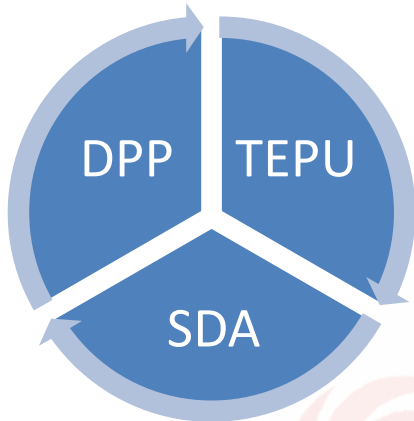
การประเด็นในทางที่วิ-แบบ debate ระหว่างนักวิชาการมหาวิทยาลัยกับวิศวกรไฟฟ้าของ Tai – Power Company นี้ศาสตราจารย์ Chang Kuo-Lung อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแห่งชาติไต้หวัน บอกว่า วิศวกรไฟฟ้าของ Tai-power มีแต่พูดถึงสาระที่เป็นความรู้ที่เป็นรู้กันในหมู่วิชาชีพเดียวกัน ในขณะที่ประเด็นโดยทั่วไป ประชาชนยังขาดความเข้าใจในประเด็นต่างๆที่ถกเถียงกัน

ในที่สุด สส.จำนวนหนึ่งของ KMT ก็ได้ยื่นเรื่องให้ยุติการก่อสร้างโรงไฟฟ้าใหม่ และต่อมานายกรัฐมนตรีก็ออกมาขานรับโดยประกาศว่าโรงไฟฟ้าโรงที่ 4 ไม่ใช่ประเด็นเร่งรีบ แต่ก็มีการประนีประนอมที่จะไม่พูดว่าเป็นชัยชนะของฝ่ายต่อต้าน แต่ในทางปฏิบัติ Tai-power ก็ยังออกแบบและซื้อที่ดินเดินหน้าต่อไปอยู่ – สื่อเริ่มที่จะพูดกันว่า เป็นการเตรียมการก่อสร้างโรงที่ 5 ซึ่งจะเป็ประเด็นร้อนที่จะเกิดขึ้นในระยะต่อไป

การจัดตั้งพรรคการเมือง-การพัฒนาประชาธิปไตย : ข้อยกเว้นสำหรับการเมืองภาคพลเมืองไต้หวัน

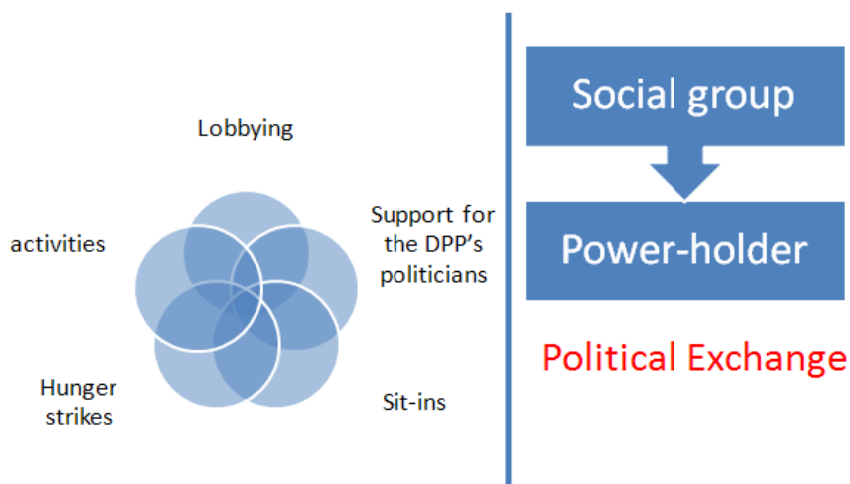
- ก่อนที่จะมีการจัดตั้งพรรคการเมืองฝ่ายค้านในไต้หวัน นั้น ไต้หวันมีการเรียกร้องทางการเมืองให้เปิดการผ่อนคลายและสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย แทนการปกครองโดยกฏอัยการศึก พร้อมกับการปะทะระหว่างความเดือดร้อนที่ชุมชนได้รับการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นวิกฤตสิ่งแวดล้อม-อุตสาหกรรม และพัฒนามาเป็นขบวนการต่อต้านอุตสาหกรรมทั้งเก่าและใหม่ที่เป็นโครงการของทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะในกิจการที่มีความเชื่อมโยงกับการเป็นทุนทางการเมืองของ KMT รวมทั้งมีบรรยากาศของการถกเถียงทางวิชาการที่เกี่ยวกับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ และบรรยากาศของการทำหน้าที่ให้ข้อมูลกับสาธารณะโดย tangwai แล้วยังมีปรากฏการณ์ของการชุมนุมชาวบ้านในพื้นที่ที่ตั้งโครงการใหม่ ซึ่งเป็นพัฒนาการของการขัดขวางการขยายโครงการใหม่ /ต่างจากการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินงานในกิจการโรงงานที่มีอยู่แต่เดิม โดยมีกรณีชัดเจนใน 2 โครงการใหญ่ คือ การชุมนุมของชุมชนในพื้นที่ตั้งโครงการของโรงงาน DuPont ที่เมือง Lukang และโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์โรงที่ 4 ของ Tai – Power Company ในเมือง Kongliao
- การชุมนุมของชาวบ้าน Kongliao นั้น มีการประสานงานกับคนอื่นอีกสองเมือง – Taipei และ Hengchuen (อีกเมืองหนึ่งที่กำลังก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์โรงที่ 3) โดยการชุมนุมเกิดขึ้นในกรุง Taipei ซึ่งเป็นที่ตั้งของบริษัท Tai-Power Company เหตุการณ์เหล่านี้ คือสถานการณ์ทางการเมืองก่อนการจัดตั้งพรรคการเมืองฝ่ายค้าน คือ Democratic Progressive Party : DPP ในปี 1986 ซึ่งมีอาจารย์มหาวิทยาลัย 3 คนไปเป็นผู้ร่วมก่อตั้งพรรคด้วย คือ Edgar Lin /Chang Kuo-Lung / Huang Ti-Yuan จากมหาวิทยาลัย Tsing Hua University โดยที่ในระยะต่อมามีการประสานกับบรรดาผู้ประกอบการรายย่อย (small business) ที่สำคัญของกรณีการจัดตั้งพรรค DPP ก็คือ เป็นการจัดตั้งแผนขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมขึ้น และยังมี การจัดตั้งองค์กรประสานการเคลื่อนไหวต่อต้านนิวเคลียร์ ที่ชื่อว่า Yenliao-Anti-Nuclear self – Defense Association : SDA เพื่อทำหน้าที่เป็นการประสานการเคลื่อนไหวในระดับชุมชน โดยจัดตั้งขึ้นในมีนาคม 1988

- การจัดตั้งกลุ่มเคลื่อนไหวนอกพรรค DPP นอกจากจะมี SDA แล้ว ในระดับชาติยังมีการจัดตั้งองค์กรเพื่อการเคลื่อนไหวในเรื่องสิ่งแวดล้อมขึ้นโดยชื่อ The Taiwan Environmental Protection Union : TEPU
- ในระยะนี้ขบวนการเคลื่อนไหวของขบวนการสิ่งแวดล้อม –ต่อต้านนิวเคลียร์ในไต้หวัน จะมี 3 องค์กรเป็นตัวขับเคลื่อน คือ

- กระบวนการเคลื่อนไหวของ TEPU นั้น มีกรณีที่น่าสนใจมาก เพราะมีความหลากหลายในการดำเนินงานและเป็นกระบวนการเปลี่ยนถ่ายขบวนการทางสังคมกับการสร้างอำนาจทางการเมือง (political exchange) เช่น การสนับสนุนงานการเมืองของ DPP การประท้วงแบบ sit-ins (สำหรับการขัดขวางการจัดประชุม สัมมนา ฯลฯ) การสไตรค์ การจัดกิจกรรม และการลอบบี้

TEPU launching

- ขบวนการต่อต้านนิวเคลียร์ในไต้หวัน ที่เอาตัวเองเข้าไปผนวกรวมต่อการดำเนินงานทางการเมืองในระบบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นกลไกในระบบประชาธิปไตยแบบผู้แทน นั้น ต่างไปจากบริบทของ

การเคลื่อนไหวในยุโรป ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับแบบใกล้ชิด และจะเป็นกรณีผูกพันต่อกันและกัน โดยที่กรณีของยุโรปกลุ่มของพรรคการเมืองในระบบมักจะนิยมแบบ pro-growth / ที่ยอมรับในการมีพลังงานไฟฟ้าจากนิวเคลียร์ และจะไม่มีคะแนนสนับสนุนจากขบวนการต่อต้านนิวเคลียร์ แต่ในกรณีของไต้หวันนั้น เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการมีบริบท (context) ของการพัฒนาประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน และหากจะสนับสนุนด้วยความเป็นลักษณะเฉพาะของ third wave democracy ไปอีกประเด็นหนึ่งก็จะเห็นภาพที่ชัดเจนของลักษณะที่เป็นข้อที่แตกต่างออกไปจากพัฒนาการของยุโรป ที่ประเด็นสองเรื่องนี้ เกิดขึ้นไม่พร้อมกัน (มีการเคลื่อนไหวประชาธิปไตยก่อนแล้วจึงมีการเคลื่อนไหวในประเด็นนิวเคลียร์)

- อย่างไรก็ตาม ในบทความของ Ming-Sho Ho ก็ตั้งข้อสงสัยในความสัมพันธ์แบบสมมาตรระหว่างขบวนการเคลื่อนไหวกับพรรคการเมือง เพราะการสนองความต้องการนั้น พรรคการเมืองจะได้รับก่อนการสนองตอบของขบวนการเคลื่อนไหว ซึ่งก็เป็นประเด็นที่เกิดขึ้นในระยะต่อมา

บทที่ต้องแยกทางระหว่าง DPP กับขบวนการ

- ในช่วงที่มีการเคลื่อนไหวเรียกร้องในสิทธิทางการเมือง การเป็นประเทศอิสระ – ไต้หวัน ความเข้มข้นที่มีต่อการเรียกร้องต่อการยุติการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์โรงที่ 4 ได้ขยายตัวออกไปเป็นการเสนอร่างกฎหมายที่จะยกเลิกการใช้พลังงานนิวเคลียร์ ในช่วงปี 1996-1999 ก่อนที่เงิน ชูยเปียน หัวหน้าพรรค DPP จะได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี (ปี 2000) โดยในระหว่างการประชุมเพื่อยื่นข้อเรียกร้องนี้ต่อรัฐสภา ในขณะที่ประธานพรรคของ DPP เข้าร่วมชุมนุม กลับมีหลักฐานปรากฏว่า มีการพบปะกันในทางลับระหว่าง DPP กับ KMT
- ในระหว่างนี้ขบวนการกำเนิดพรรคการเมืองขึ้นอีกพรรคหนึ่ง คือ Taiwan Green Party : TGP โดยเป็นพรรคที่เน้นการให้ความสำคัญต่อคนพื้นเมือง การปฏิรูปการศึกษาและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้นำของพรรคเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งชาติไต้หวัน – Kao Cheng yen และเคยดำรงตำแหน่งเป็นประธานของ TEPU ด้วย ประเด็นของการจัดตั้งพรรคก็เพราะมีข้อที่ไม่ตรงกันในพรรค DPP ระหว่างการเมืองกับขบวนการทางสังคม ดังคำที่ผู้นำพรรคของ TGP ให้สัมภาษณ์ ขบวนการต้องการที่จะมีมวลชนและเงินสนับสนุนที่เป็นของตนเอง อย่างไรก็ตามพรรค TGP เคยลงสมัครรับเลือกตั้ง สส. ใน 13 เขต ได้รับเลือกเพียง 1 คน และมีคะแนนนิยมเพียงสูงสุดเพียง 1.8 % แม้แต่ในพื้นที่ที่มีการชุมนุมทางการเมืองสิ่งแวดล้อม ก็มีคะแนนนิยมไม่มากนัก
- เมื่อเงินชูยเปียน หัวหน้าพรรค DPP ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีในปี 2000 เงิน ได้ประกาศยกเลิกการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์แห่งที่ 4 ในเดือนตุลาคม 2000 หลังจากที่ก่อนหน้านี้มีท่าทีลังเลในการตัดสินใจอยู่ระยะหนึ่ง แต่เกิดผลด้านกลับและกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวของพรรคการเมืองฝ่ายตรงกันข้าม โดยมี KMT และพรรคการเมืองอื่นอีกสองพรรค เช่น พรรค New Party และพรรค People First Party (ในขณะนั้น DPP มีเสียงของตนเองเพียง 60 เสียงในที่นั่ง 225 ของ

สภา) ในระยะต่อมาในกุมภาพันธ์ 2001 DPP ตัดสินใจใหม่ที่จะให้สร้างโรงไฟฟ้านี้ต่อไปโดยพยายามที่สร้างพันธมิตรการปรองดองขึ้น การตัดสินใจใหม่ของรัฐบาลนำไปสู่กระแสทางการเมืองของกลุ่มต่อต้านนิวเคลียร์ในไต้หวัน สร้างความผิดหวังให้กับฝ่ายสนับสนุน DPP และนำไปสู่ข้อกล่าวหาเป็นผู้ทรยศ (traitor)

ข้อสังเกตทางทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ – ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่

- ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการอิงทฤษฎีของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ในบทความที่ 1 ได้อ้างถึงแนวคิดและทฤษฎี third wave democracy ของ samuel Huntington ซึ่งเป็นการอธิบายถึงพัฒนาการประชาธิปไตยของประเทศต่างๆในโลกนี้ที่มีอยู่ 3 ยุคสมัย คือ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 (โดยประชาธิปไตยจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดระเบียบสังคมเพื่อกำกับต่อการดำเนินธุรกิจแบบทุนนิยม) หลังสงครามโลกครั้งที่สอง (ประชาธิปไตยจะเป็นเครื่องมือสำหรับการกำเนิดรัฐชาติใหม่) และยุคพัฒนาเศรษฐกิจ (ประชาธิปไตยในสภาพของสังคมที่มีลักษณะเป็นพหุสังคม – มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ชนชั้นลดความสำคัญลง และมีจิตความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและสังคมมีคุณค่ามากขึ้น)
- ในบทความที่สอง ได้อ้างถึง ทฤษฎีการเคลื่อนมวลชน(Resource Mobilization Theory :RMT) ที่อธิบายโดยชี้ว่า เหตุผลที่มารวมกันและวางแผนในการจัดสรรทรัพยากรกำลังที่เหมาะสม จะเป็นองค์ประกอบที่ดีที่สุดที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย (McCarthy, Mayer & Zald, 1987) หรือจะพูดอีกอย่างหนึ่งว่า การจัดตั้งของขบวนการนั้น จะเกิดขึ้นโดยการไม่มีทรัพยากร – เริ่มต้นจากความไม่มี แล้วขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม จะใช้ความไม่มี - ความไร้ซึ่งอำนาจเหล่านี้ไปสร้างอำนาจต่อรองขึ้น

ประเด็นนี้ นักวิจัยแบบ RMT อธิบายว่า... การเคลื่อนไหวจะนำไปสู่การสร้างเงิน คน และผู้นำขึ้นมาโดยตนเอง... (Marx, Wood, 1975) โดยผู้สนับสนุนจากภายนอกจะไม่มีบทบาทในการเป็นเจ้าของในการเคลื่อนไหวและจะมีค่าน้อยกว่าการเข้ามาร่วมกันเป็นพันธมิตรทรัพยากร

นอกจากนี้ ในท้ายบทความยังโยงไปยังแนวความคิดของนักวิชาการสองคน คือ

- (1) John S. Dryzek ที่เสนอว่า ประเด็นสำคัญของกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย คือ การที่ระบบจะทำหน้าที่กลั่นกรองว่าเรื่องใดของกลุ่มและเป็นผลประโยชน์ที่จะนำไปพิจารณา ดำเนินการจัดทำเป็นนโยบายสาธารณะ โดยในระยะแรกระบบการเมืองของไต้หวัน ไม่นำเอาเรื่องนิวเคลียร์เข้ามาร่วมพิจารณากับนโยบายเร่งพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งไม่นำเอาเรื่องของสิ่งแวดล้อมมารวมด้วย จึงเป็นผลให้เรื่องเหล่านี้ไปก่อการเป็น "ขบวนการทางสังคม" ในระยะต่อมา เมื่อขบวนการใหญ่โตขึ้น จึงเปิดทางให้เรื่องเหล่านี้เข้ามาผูกพันกับวิถีทางการเมืองมากขึ้น เช่น การเลือกตั้ง การลอบบี้ โดยที่กรณีของไต้หวันรวมเอาเรื่องนี้กับระบบในทางการเมืองเข้า

ด้วยกัน ทั้งส่วนที่เป็น conflict resolution และ formal political system เป็น democratic consolidation

- (2) Guillermo O'Donnell ที่อธิบายถึงการมีบทบาทของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ที่จะไปทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากร (resource distribution) และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง (conflict resolution) โดยที่หลายประเทศในอเมริกาใต้ ได้นำเอาเรื่องของประชาธิปไตยไปสร้างเป็นระบบศักดินาใหม่ (neofeudalized) และยังคงดำเนินวิตรอนสิทธิพื้นฐานของพลเมืองโดยกำหนดเป็นกฎหมายทั่วไปของรัฐ ในกรณีของไต้หวันไม่เกิดลักษณะที่เป็น neofeudalized แต่เกิดลักษณะของอำนาจที่เพิ่มขึ้นของรัฐบาลท้องถิ่นขึ้นมาเท่าเทียมกับรัฐบาลกลาง

.....

2 เมษายน 2554